

EERSTE VIOLN NNO:
 STAAND V.L.N.R.: BOUKJE GERRITSMAN, VESELINA MANIKOVA, HANS HUISMAN, GRETHE WIJMA, ALEXANDER VIATSKIN, THEA BOSHIJZEN, GIJS PHILIP VAN SCHAIK, TIM VELDMAN
 ZITTEND V.L.N.R.: MICHEL DE STERKE, MARGA TER VELDHUIS, STANISLAV TCHIIJK, ERNA SOMMER, Eeva Koskinen
 NIET OP DE FOTO: MARK BLEKH, GRIETJE BRANDHORST, LUCILLE HASSELAAR, JANINE OOSTERHOFF

Chronologisch concertoverzicht

2006-2007

Openluchtconcert Noorderzon 2006 zaterdag 26 augustus 2006

Dirigent Otto Tausk
 Viool Daniel Bernard Roumain

Laagdrempelig, 'cutting edge' en kwalitatief hoogwaardig

Ooit begonnen als een muziekfestival met twee tentjes in het park en een paar honderd bezoekers is het Noorderzon Festival inmiddels uitgegroeid tot een 11-daagse internationale kunstenmanifestatie. Met een scala aan crossover-producties, waaronder muziek, dans, circus, toneel, mime, poppentheater. Het kloppende festivalhart is het prachtige Noorderplantsoen, een stadspark aan de rand van het centrum. Het Noorderzon Festival wil 'op een laagdrempelige en toegankelijke wijze 'cutting edge' en kwalitatief hoogwaardige (inter)nationaal interdisciplinair theater aanbieden aan een zo breed en divers mogelijk publiek.' Een doelstelling waar het Noord Nederlands Orkest graag een flinke steen aan bij draagt. Voor het eerst met een officieel concert, dat tevens geldt als de spetterende opening van het nieuwe concertseizoen. U hoort onder meer delen uit de *Heroes symfonie* van Philip Glass, de New Yorkse violist Daniel Bernard Roumain met de Nederlandse première van het door hem zelf gecomponeerde *Concerto voor orkest, viool en laptop*, drie *Dance episodes* van Leonard Bernstein en een deel uit *Surrogate Cities* van Heiner Goebbels.

Groningens Ontzetconcert, Ossemarkt maandag 28 augustus 2006

Dirigent Otto Tausk
 Viool Daniel Bernard Roumain
 Zang Arnold Veeman

Een bijzondere traditie hervat: Bommen Berendconcert NNO

Na een onderbreking van een jaar zijn we zeer verheugd over het feit, dat het Openluchtconcert ter gelegenheid van Groningens Ontzet dit jaar weer doorgang vindt. Openluchtconcerten passen immers goed in het door het NNO ontwikkelde artistieke beleid waarbij het orkest regelmatig aansluit bij andere muziekstijlen. Met een speciaal voor de concerten op maat gemaakt podium en professionele aanpak van licht en geluid kan het NNO

zich zo van haar meest veelzijdige kant laten zien. Voor 'Bommen Berend' 2006 zal het NNO samen met onder meer zanger en componist Arnold Veeman optreden. Veeman, zanger van de band The Yellowish Summer Evening, is geen onbekende voor het NNO. Hij was bij de eerste Liedjesschrijfwedstrijd voor het Streektaalfestival in 2005 de Groningse winnaar met het lied 'Nekstoe Mie'. Naast liedjes van zijn hand, hoort u een bijzondere mix van werken van onder meer Giuseppe Verdi, John Williams, Astor Piazzola, John Adams en Leonard Bernstein. Het NNO staat bij dit concert onder leiding van Otto Tausk. De New Yorkse violist Daniel Bernard Roumain zal soleren in het door hem zelf geschreven *Concerto voor viool, orkest en laptop*.

Donderdag 7 september, Coevorden (Nederlands Hervormde Kerk, 20.00 uur)

Vrijdag 8 september, Appingedam (Nicolaikerk, 20.00 uur)

Zaterdag 9 september, Leeuwarden / Dinsdag 12 september, Dokkum (Grote of St. Martinuskerk, 20.00 uur)

Woensdag 13 september, Heerenveen (De Rinkelbom, 20.00 uur)

Donderdag 14 september, Hoogezand ('t Kielzog, 20.00 uur)

Vrijdag 15 september, Drachten / Zondag 17 september, Groningen (15.00 uur) /

Dirigent Johannes Leertouwer
 Viool Johannes Leertouwer

Kraus **Symfonie funèbre nr. 25**
Mozart **Vioolconcert nr. 3**
Mozart **Symfonie nr. 40**

Jarige Mozart en Zweedse Mozart

Wereldwijd wordt dit jaar de 250e verjaardag gevierd van de man die het zelf niet eens redde tot zijn 35e verjaardag. Maar al voor zijn vroegtijdige dood wist hij het fundament te leggen voor een eeuwenlang springlevend bestaan. Als orkest en publiek zijn we Mozart veel verschuldigd en daarom eren we hem met een Mozartserie. We beginnen met twee werken die exemplarisch zijn voor zijn genialiteit. Op 19-jarige leeftijd componeerde hij zijn vijf vioolconcerten. U hoort het *Derde vioolconcert* waarbij dirigent Johannes Leertouwer als violist óók de

solopartij voor zijn rekening neemt! Een knappe prestatie, als u bedenkt dat de *Vioolconcerten 3 en 4* vanwege hun bedrieglijke eenvoud wel de mijnenvelen uit de vioolliteratuur worden genoemd. Ook spelen we zijn *Veertigste symfonie*, de beroemdste van de drie laatste symfonieën die Mozart in 1788 in minder dan twee maanden componeerde. Een symfonie die tragischer en koortsachtiger is dan we tot dat moment van Mozart verwacht waren en waarin de gevoelswereld van Beethoven en zijn 19e-eeuwse collega's zich begint te manifesteren. Maar we beginnen het programma met de *Symfonie funèbre* van de Zweedse Mozart, Joseph Martin Kraus. Duitser van geboorte, maar een belangrijk deel van zijn leven werkzaam geweest in Zweden; geboren in hetzelfde jaar als Mozart, één jaar later dan Mozart gestorven; in de afgelopen eeuwen in de vergetelheid geraakt, maar stilistisch en kwalitatief beslist rechtdoend aan de bijnaam Zweedse Mozart.

Woensdag 20 september, Assen (Jozefkerk) / Donderdag 21 september, Sneek (Martinikerk) / Vrijdag 22 september, Groningen /

Dirigent Stefan Vladar
 Piano Stefan Vladar

Mozart **Balletmuziek uit Idomeneo**
Mozart **Pianoconcert nr. 20**
Mozart **Symfonie nr. 38 (Praagse)**

Alom bejubelde Mozart

Stefan Vladar neemt plaats achter de vleugel bij het NNO! In 1985 was hij de jongste winnaar ooit van het prestigieuze Beethovenconcours in Wenen. Sindsdien trad hij bij de beroemdste symfonieorkesten ter wereld op met dirigenten als Sir Neville Marriner, Seiji Ozawa en Yehudi Menuhin. In het kader van Mozarts verjaardag vertolkt Vladar bij ons het *Twintigste pianoconcert*. Voor Mozart was dit hartstochtelijke en turbulente pianoconcert zijn eerste in mineur. Hij schreef het in 1785, in een periode dat hijzelf allerminst in mineurstemming verkeerde. Op alle fronten ging het hem even voor de wind. Niet alleen in Wenen, maar ook in Praag werd hij door het grote publiek op handen gedragen. Toen hij in januari 1787 een bezoek bracht aan deze stad, werden de melodieën uit *Le nozze de Figaro*, de opera die daar een klein jaar eerder in première was gegaan, nog op straat gefloten en

gezongen. Speciaal voor dit bezoek schreef hij een symfonie - later bekend als de *Praagse symfonie* - die onmiddellijk het nieuwe lievelingsstuk van het Praagse publiek werd. Het succes leverde hem zelfs de opdracht van de stad op een nieuwe opera te schrijven. Dat werd *Don Giovanni*. In de *Praagse symfonie* zijn zowel de dramatiek van Don Giovanni als de glimlach van Figaro te ontwaren. We beginnen dit programma met de balletmuziek uit *Idomeneo*, de aangrijpende opera waarin het vreselijke conflict tussen liefde en plicht de koning van Kreta tot wanhoop drijft.

Donderdag 28 september, Leeuwarden / Vrijdag 29 september, Groningen / Zondag 1 oktober, Hogeveen (14.30 uur) /

Dirigent Michel Tabachnik
 Sopraan Ilse Eerens
 Alt Margriet van Reisen
 Koor NNCK, inst. Leendert Runia

Mahler **Symfonie nr. 2**

Mahlers overweldigende Tweede

Veel componisten hebben met metafysische problemen geworsteld. De *Tweede symfonie*, de Auferstehungsymfonie, van Gustav Mahler kan in dat licht worden gezien als een persoonlijke bekentenis van de componist. We leren Mahler kennen als iemand in wiens denken de vraag naar de zin van leven en lijden centraal stond. Angst en somberheid domineren, maar de herinnering aan gelukkige momenten en het geloof bieden verlichting. We zijn niet voor niets geboren. Het koor stelt ons in het laatste deel van dit werk gelukkig gerust. Voor God zijn er geen zondaars en is er geen straf of beloning; er is slechts overweldigende liefde. Dit concertprogramma kent geen pauze. Zo kunt u zich door het NNO en Michel Tabachnik - op het puntje van uw stoel - zonder onderbreking laten meeslepen bij dit overweldigende werk van de van oorsprong uit de Bohemen afkomstige componist.

TWEDE VIOLN NNO:
 STAAND V.L.N.R.: FRIEDA HOEKSTRA, LEENDERT VAN DER ZEEP, MICHEL KLEP, FRIEDA TE BOEKHORST, LIESBETH KOSTER, MARETTE HAAXMAN, PAWEL MILLER, TJEERD DE VRIES, WOLTER GRATAMA
 ZITTEND V.L.N.R.: MARIJKE PLAAT, XANDER WADMAN, MARION TURNER
 NIET OP DE FOTO: DORIT KÖPPING

Chronologisch concertoverzicht

2006-2007

- Donderdag 5 oktober, Drachten** /
- Vrijdag 6 oktober, Emmen** /
- Zaterdag 7 oktober, Groningen** /
- Dinsdag 10 oktober, Stadskanaal** /
- Woensdag 11 oktober, Winschoten** /
- Donderdag 12 oktober, Meppel** /
- Vrijdag 13 oktober, Leeuwarden** /

Dirigent Michel Tabachnik
 Klarinet Lars Wouter van den Oudenweyer
Ligeti Melodieën
Mozart Klarinetconcert
Sibelius Symfonie nr. 5 (Ned. première van de oorspronkelijke versie)

Drie vormen van oorspronkelijkheid

De Hongaar György Ligeti is, mede afgaand op de enorme hoeveelheid internationale prijzen die hij in de wacht sleepte, één van de meest succesvolle componisten die nog in ons midden is. Al sinds het begin van de jaren zestig weet deze voortdurend van richting veranderende klankkunstenaar wereldwijd alle aandacht op zich te richten zodra er een nieuw werk aan zijn creatieve geest ontspruit. Voor de avontuurlijk ingestelde muzikiefhebber is Ligeti een waar feest. Kende u hem nog niet, dan maakt zijn opmerkelijk transparante *Melodieën* uit 1971 u ongetwijfeld nieuwsgierig. Kort voor zijn dood in 1991 schreef Mozart het mooiste *Klarinetconcert* uit de hele muziekliteratuur. Eigenlijk triest. Op dat moment was dit prachtige instrument het primitieve stadium nog maar net ontgroeid en componisten hebben ruim twee eeuwen de tijd gehad om dit concert van de eerste plaats te verdrijven... Maar wellicht misten zij daartoe de inspirerende vriendschap die Mozart onderhield met zijn collega-Vrijmetselaar en klarinetvirtuoos Anton Stadler. Ook Jean Sibelius, de muzikale ambassadeur van Finland, was Vrijmetselaar. Finse mythologie, folklore en natuur waren zijn inspiratiebronnen. Vanwege het hoogromantische karakter van zijn werk wordt wel gezegd dat Sibelius eigenlijk te laat werd geboren; tegelijkertijd schiep hij een zo oorspronkelijke klanktaal dat zijn oeuvre een heel eigen plaats innam in de muziek van de 20^e eeuw. Zijn *Vijfde symfonie* componeerde hij in 1915. Het publiek was laaiend enthousiast, maar Sibelius was dat niet. "Ik worstel met God", schreef hij. "Ik zou de symfonie een andere, meer menselijke vorm willen geven." Pas vier jaar later voltooide hij de definitieve versie. Die oorspron-

kelijke versie werd in Nederland nog nooit uitgevoerd; het NNO biedt u de primeur.

Goebbels & Gubaidulina Festival i.s.m. stichting Prime
Vrijdag 20 oktober, Groningen (De Oosterpoort) /
 Dirigent Jac van Steen
 Ensemble ASKO Ensemble o.l.v. Peter Rundel
 Stem David Moss
 Mezzosporaan NTB
Goebbels Surrogate Cities (Integraal, Ned. première)

Zaterdag 21 oktober, Groningen (De Oosterpoort)

Dirigent Jac van Steen
 Cello Alexander Ivashkin
 Spreekstem Annika Tõnuro
 Kora en stem Sira en Boubakar Djebate
 Mannenkoor NNCK, inst. Louis Buskens
 Vertelster NTB
Goebbels Aus einem Tagebuch (Ned. Première)
Goebbels Gubaidulina Ou bien Sunyatta (Ned. première) Aus dem Stundenbuch (Ned. première)

Alarm! Een Goebbels-Festival!

Jaarlijks organiseert het NNO samen met stichting Prime een project rond een componist van nu. Dat zoïets op een waar feest kan uitdraaien, is herhaaldelijk gebleken: men doet nieuwe indrukken op, de angst voor het onbekende slaat vaak om in enthousiasme. Ditmaal zijn de verwachtingen extra hoog gespannen. Want Heiner Goebbels schrijft buitengewoon spectaculaire, pakkende muziek. Met zijn grillige werkwijze is Goebbels niet op één stijl of genre vast te pinnen. Hij componeerde stomende, stampende orkeststukken die naar hardrock neigen. Hij schreef tedere muziek voor traditionele Afrikaanse zangers en instrumentalisten. De socialistische ruïnes van de voormalige DDR gaf hij weer in beklemmende muzikale portretten. Klassieke bezettingen confronteerde hij met improvisatoren, elektronische samples of beeldprojecties. Goebbels, kortom, staat middenin de moderne

maatschappij, en niet op een toren van kunst-ivoor. Zijn onderwerpen zijn alledaags, zijn emoties herkenbaar – maar hij brengt ze op een verrassende manier bijeen, in wonderlijke, theatrale visioenen. Goed en kwaad, mooi en lelijk, vrolijk en triest; dat zijn dingen die je niet meer scherp onderscheidt als er een romantiserende nevel omheen hangt. En dus zet Goebbels ze in een genade-loos TL-licht. In 2001 speelde het NNO van hem al D&C, een knallend deel uit de orkestcyclus *Surrogate Cities*. Hier hoort u dat werk integraal: een hommage aan de grote stad, volgens Goebbels “dé plek voor de moderne mens”, met al haar opwindende, beproevende en troostende eigenschappen. Een totaal andere taal spreekt Goebbels in *Ou bien Sunyatta*, een werk dat Afrikaanse volksmuziek ‘dicteert’ aan de westerse orkest- ‘pinguïns’, of in het ingetogen *Aus einem Tagebuch*. Zonder wit geen zwart. Goebbels’ oeuvre is op zich al enorm contrastrijk, maar we willen ook een extreme tegenpool laten horen. Sofia Goebaidolina’s *Aus dem Stundenbuch* laat de hele moderne maatschappij achter zich: verstilde, mystieke muziek die vanuit een satelliet gecomponeerd lijkt te zijn en die éven een nietig stipje maakt van Goebbels’ roerige Grosstadt. En het aardige is dat beide componisten, hoe verschillend ook, weten te ontroeren. Een festival, dus, met voltreffers in de menselijke ziel.

- Donderdag 9 november, Groningen** /
- Vrijdag 10 november, Oldenburg (Stadtstheater, 19.30 uur)**
- Zondag 12 november, Drachten (15.00 uur)** /

Dirigent Michel Tabachnik
 Piano Yindi Sun
Fiumara Schumann Still (Wereldpremière)
Liszt Symfonie nr. 4 Pianoconcert nr. 1
Ravel La Valse

Van onbezorgde verliefdheid tot nachtmerrie

Drie namen zijn onlosmakelijk verbonden met het werk en leven van Robert Schumann: Florestan, Eusebius en Clara. Clara was de echtgenote van wie hij zielsveel hield. De stoere, mannelijke Florestan en de zachte, lyrische Eusebius waren geen mensen van vlees en bloed, maar vormden in geestelijke verschijning samen de persoonlijkheid van de aan schizofrenie leidende Schumann.

We komen het tweetal in verschillende werken van de romanticus tegen. In de vier naadloos in elkaar overlopende delen van de *Vierde symfonie* stellen zij zich bescheiden op de achtergrond op; de hoofdrol is hier, dankzij Clara, weggelegd voor onbezorgde verliefdheid. Bij leven stonden de ‘Brahmsiaan’ Schumann en de ‘Wagneriaan’ Franz Liszt steeds vaker lijnrecht tegenover elkaar; in dit programma staan ze naast elkaar. De virtuositeit waar de pianist Liszt tijdens zijn talloze concertreizen blijk van gaf en waarmee hij de harten van vele vrouwen gevaarlijk snel deed kloppen, doet vermoeden welke uitzonderlijke techniek wordt verlangd van een pianist die zijn pianowerken zelf vertolkt. Het *Eerste pianoconcert* wordt bij het NNO daarom door niemand minder uitgevoerd dan de uit Shanghai afkomstige Yingdi Sun, in 2005 de 1^e-prijswinnaar van het Internationaal Franz Liszt Pianoconcours. Ravel voert ons vervolgens mee in een boze droom. De titel *La Valse* roept misschien beelden van frivool Wenen op, maar stelt u zich liever voor dat u de hele avond hebt gedanst en dat u dat in uw slaap nog steeds doet. Het wil maar niet ophouden, het wordt een vreselijke nachtmerrie. Het programma begint met *Still*, een op de wiskundige regels voor plantstructuren geïnspireerd orkestwerk dat de jonge Nederlandse componist Anthony Fiumara speciaal voor het Noord Nederlands Orkest schreef.